No. 2350 Zaterdag 19 Januari 1929. 46ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Curaçao in de Tweede Kamer.

Bij de behandeling van hoofdstuk XI (Koloniën) der Rijksbegrooting voor 1929, op 13 December l.l. in de Tweede Kamer, zijn er vele belangrijke en behartenswaardige woorden gesproken, en wenken gegeven. Vooral het feit dat wegens het sluitend zijn der Curaçaosche begrooting, de medewerking der Kamer voor de definitieve vaststelling ervan, niet meer behoeft gevraagd te worden, heeft vraagstukken doen ontstaan, die een grondige bespreking noodig maakten. Verschillende sprekers hebben woorden gewijd aan het te voeren beleid, aan de verhouding van Curaçao tot Nederland, en met name aan de Bovenwindsche eilanden.

Wegens de belangrijkheid dezer vraagstukken en der beantwoording ervan willen wij het gesprokene zooveel mogelijk in extenso overnemen.

***

Beraadslaging over afdeeling III (*Curaçao*) in het algemeen.

De heer **IJzerman**: Mijnheer de Voorzitter! De behandeling van de 13de afdeeling van het XIde hoofdstuk zal ditmaal en waarschijnlijk ook in 't vervolg, de Kamer iets langer ophouden dan voorheen het geval was. Immers wanneer de medewerking der Staten-Generaal niet meer vereischt **wordt tot vaststelling** der begrooting van **Curaçao, is dit hoofdstuk** de aangewezen gelegenheid ter bespreking van vraagstukken, die het regeerbeleid ten aanzien van Curaçao betreffen.

De Minister heeft in de Memorie van Antwoord te recht opgemerkt, dat, waar hij tegenover de Kamer verantwoordelijk blijft voor dat beleid, de vrijheid van gedachtenwisseling tegenover Volksvertegenwoordiging en Regeering omtrent Curaçaosche vraagstukken niet beperkt kan worden door het feit, dat een Curaçaosche begrooting, zooals in het thans aanwezige geval, niet bij de wet wordt vastgesteld. Wat de Minister daarop laat volgen is, naar mijn meening, niet minder juist, n. l. dat „nu gegrond uitzicht bestaat, dat, voor het sluitend maken van zijn begrootingen, het gewest voortaan den steun van het moederland zal kunnen ontberen, thans de sfeer niet alleen is geschapen, maar ook zal moeten worden behouden, voor een ruime toepassing ten aanzien van Curaçao van het beginsel, dat aan artikel 61, tweede lid, der herziene Grondwet ten grondslag ligt".

Het lijkt me niet onmogelijk dat de Minister, toen hij deze woorden neerschreef, lichtelijk gebloosd heeft; omdat hij, aldus eerbiediging vragend voor het bovenbedoelde beginsel, eenige gelijkenis ontwaarde tusschen zich zelf en de vos, die de passie preekte. Want een herziening van het Regeeringsreglement ter verwezenlijking van dat beginsel, volgens hetwelk als regel de inwendige aangelegenheden van het gewest aan de aldaar bestaande organen dienen te worden overgelaten, die herziening, noodzakelijk geworden sinds de jongste Grondwetswijziging, is in de jaren van 's Ministers bewind achterwege gebleven. Bovendien, de vraag, of in afwachting van die herziening er door den Minister naar gestreefd is om zich zooveel mogelijk te gedragen overeenkomstig den geest van de nieuwe Grondwetsbepaling, zal de Minister, indien de discussies in deze Kamer bij behandeling der vorige Curaçaosche begrooting een blijvenden indruk op zijn gemoed hebben gemaakt, bezwaarlijk bevestigend kunnen beantwoorden.

Dit doet evenwel niets af van de juistheid van 's Ministers opmerking. Het komt mij althans voor, dat, hoe ongelimiteerd het recht van de Kamer moge blijven om zich over Curaçaosche zaken uit te spreken, zij voortaan zich bij de uitoefening van dat recht een vrij sterke zelfbeperking zal moeten opleggen. Het zou, meen ik, in **strijd zijn met het beginsel der autonomie, wanneer** een begrooting, die **trouwens in het geheel niet aan** onze goedkeuring wordt onderworpen, als zoodanig door de Kamer uitvoerig tot in onderdeelen werd becritiseerd en wanneer de Kamer van de ministerieele verantwoordelijkheid gebruik maakte, om feitelijk zeggenschap te krijgen over aangelegenheden, waarvan de regeling aan de in Curaçao gevestigde organen dient te worden overgelaten.

Die autonomie, dat recht van zelfbestuur **ten aanzien van de inwendige aangelegenheden, zal wellicht** niet altijd betere resultaten opleveren dan een regeling van die zaken door buiten en boven het koloniaal bestuur staande instanties. Mocht dit later wel eens niet het geval blijken te zijn, dan zullen we ons daarover kunnen troosten met de gedachte, dat men al doende zal leeren, en dat de gewenschte toestand, dat een gemeenschap haar eigen belangen behoorlijk regelt, alleen bereikt kan worden, indien die gemeenschap daartoe in de gelegenheid wordt gesteld.

Onze ingenomenheid met het feit, dat Curaçao, ten gevolge van den economischen vooruitgang van een deel van dit gewest, een zekere mate van politieke mondigheid heeft bereikt, wordt echter door een bijzondere omstandigheid aanmerkelijk getemperd. Want van een zich zelf besturen, door middel van de door de bevolking aangewezen vertegenwoordigers, is in Curaçao ook nu nog geen sprake. Terwijl Suriname een vertegenwoordigend lichaam bezit en Oost-Indië een semi-vertegenwoordigend lichaam, ontbreekt een dergelijk orgaan in Curaçao. De leden van de Surinaamsche Koloniale Staten en een deel van de leden van den Oost-Indischen Volksraad worden door de kiezers aangewezen, zij het dan ook door een zeer beperkt kiezerskorps.

De leden van den Curaçaoschen Kolonialen Raad worden allen door de Kroon benoemd. Ontstaat er in den Raad een vacature, dan geschiedt die benoeming, nadat de Koloniale Raad een aanbeveling van een tweetal personen heeft ingediend. De Koloniale Raad heeft dus zelfs niet den schijn van een volksvertegenwoordiging; hij vertoont daarentegen wel een zekere overeenkomst met de oude Hollandsche regentencolleges, die zich zelf aanvulden.

We krijgen dus, nu de begrooting van Curaçao niet meer door de Staten-Generaal goedgekeurd wordt, deze, in een parlementair geregeerd Rijk, zonderlinge figuur, dat er in een deel van het Rijk begrootingen vastgesteld worden, zonder dat eenige vorm van volksvertegenwoordigers, hetzij in dat gewest, hetzij in het moederland, daarover iets te zeggen heeft.

Het feit, dat de Koloniale Raad het prestige mist, dat alleen een vertegenwoordigend lichaam kan bezitten, heeft ten gevolge, dat de machtspositie van den Gouverneur in Curacao buitengewoon belangrijk is. Het zijn **sterke beenen, die de weelde van** een groote macht kunnen dragen. En aan die sterkte heeft in de achter ons liggende jaren wel een en ander ontbroken. Onze geachte mede-afgevaardigde de heer Nolens heeft onlangs verklaard, dat hij hetgeen hij vroeger over de quaestie gezegd had, ditmaal niet nog eens wilde zeggen, omdat hij woorden, die anderen onaangenaam in de hooren kunnen klinken, liever niet wilde herhalen. Ik zal dit voorbeeld volgen en dus niets herhalen van hetgeen ik bij vorige begrootingen ten aanzien van het in Curacao getoonde bestuursbeleid heb opgemerkt.

Ik wil er alleen op wijzen, dat in een artikel, dat onlangs in het *Koloniaal Weekblad* verscheen, een artikel blijkbaar geschreven door iemand, die het beleid van meer nabij heeft kunnen gadeslaan dan ik, over dat beleid een oordeel wordt geveld, scherper nog dan ik het hier ooit geformuleerd heb, n.l.:

„Een politiek zonder gestadigheid, zonder waarborg voor den dag van morgen, zonder moreelen invloed, maar van een zeer ruim geweten, van alles los, behalve van den verblindenden glans der grootsche petroleum-industrie."

Een zeeslag in vredestijd.

Evenals menschen hebben schepen hun gezichten, waarop men stemming en karakter lezen kan. En als ge nu de *„Kortenaer,"* die Donderdag naar Suriname vertrokken is, in de twee maanden van zijn verblijf hier, eens goed hebt aangekeken, dan moet ge in dat schip gezien hebben het levendig temperament, en het militante karakter. Wel klein, maar toch dapper: Met zijn hoogen commandotoren, die het geheel schip domineert, schijnt het steeds te staan in de houding, klaar voor het gevecht. Het davert wel niet in zijn ruimen, van laden en lossen, maar daar is jacht in dezen Jager en opgewektheid van snelle vaart en het vroolijk vertier van telkens weer andere havens.

Een heel bijzondere gelegenheid werd mij geboden, dit militante karakter van nabij te beschouwen, door een vriendelijke uitnoodiging, om Maandag l. l. toeschouwer te zijn van een miniatuurgevecht, dat in onze Curacaosche wateren zou plaats hebben, zij het dan ook met een weerloozen vijand. Militair was het de ondergang van de *„Zeelandia,"* praktisch, het opruimen van een waardeloozen tanker.

't Was een vaalgrauwe ochtend, waar de tropenzon zelfs nog niet bleek en waterig kon doorheenschieten, toen om half tien de *Odin* voor het Gouvernementshuis kwam aanliggen, met den Directeur der C. P. I. M., den Superintendant van de C. S. M. en Mr. Huurman. Hier begaven zich nog verder aan boord Z. E. de wnd. Gouverneur met zijn adjudant, de Redactie van de „Amigoe", de Heer Maduro en ondergeteekende. De commandant der troepen zou met eenige mannen der M. P. in een andere boot volgen, nog even wachtend op den Hr. Suringar, die door de openstaande brug (steeds een handicap voor velen) belet was om op tijd te zijn.

Met onregelmatig halen, slingerde de ranke Odin zich door de kabbelende golven naar den torpedojager buiten, waar we heel spoedig langszij kwamen dobberen en langs de uitgehangen trap den oorlogsbodem beklommen.

Daar was men druk bezig het schip gevechtsklaar te maken; een deel der reeling was reeds weggenomen, en de matrozen met hun zongebruinde koppen waren bedrijvig aan de kanonnen. Vriendelijke officieren waren behulpzaam in het verklaren van de ingewikkelde techniek der moderne bewapening, en hoe kostbaar deze is, alleen aan projectielen, moge blijken uit het feit, dat in de torpedokamer van de *„Kortenaer"* exemplaren liggen van 32.000 gld. Er zijn ook wel goedkoopere, maar deze vertegenwoordigen nog even een respectabele som van 20 mille per stuk. Heel begrijpelijk dus, dat men geen oefeningen hield met torpedos, maar enkel met geschut uit de kanonnen, en dat men voor de extra-lading, die men voor de *„Zeelandia"* noodig had, nog verlof van den Minister vragen moest.

Oorlog voeren is geen romantiek meer, zooals we ons van de platen nog herinneren uit 1870 en den Spaansch-Amerikaanschen oorlog, maar het is thans techniek en wetenschap.

Intusschen was de *„Neptunus"* van de C. S. M. de haven uitgestoomd met achter zich de ten gronde gedoemde *„Zeelandia"*. De laatste tocht, als van een stuk vee, dat naar het abbatoir gevoerd wordt. In 1904 gebouwd, was dit schip achtereenvolgens in de vaart geweest op de Noordzee, in China, Indië, en op Curaçao. Een goede staat van dienst.

In zee werdt de tros gevierd tot duizend Meter, en aan deze kabel begon de *„Neptunus"* het schip op te trekken naar de richting van de Caracas-baai, maar een acht á negen duizend meter uit de kust.

De *„Kortenaer"* begint reeds driftig en ongeduldig op te stoomen met een twintig mijls vaart, alhoewel het nog wel een uur duren zou, voor het schip zijn slachtoffer mocht aanvallen. De Commandant kwam intusschen met een platte grond van de *„Zeelandia"* ons het aanvalsplan uiteenzetten.

De tanker was namelijk verdeeld in 10 schotten met een voor- en achterstuk. Hierdoor was het niet zoo gemakkelijk hem tot zinken te brengen; want zou er ook al in eenige dezer schotten een lek geschoten worden, dan zou het schip op de overigen nog kunnen blijven drijven. Men zou het schip eerst gaan gebruiken voor gewone exercitieoefeningen, door het als mikpunt te gebruiken voor de kanonnen op een afstand van 6000 Meter, in een vaart van twintig mijlen. Daarna zou, zoo noodig, doch 't was niet noodig, — in het voor- en achterstuk een lading pichrinezuur worden aangebracht, en dan met oorlogsmunitie het schip in den grond geboord worden.

Met alle mogelijke welwillendheid, gaf ons nu de officier van de Artillerie Ltnt. de Booi, alle inlichtingen over de techniek der kanonnen. Het afvuren geschiedt van uit een centraal punt, dat gelegen is, boven de commandobrug. Daar is in werkelijkheid het hoofd van het schip, van waar de electrische geleidingen als zenuwen naar de verschillende vuurmonden loopen, om de plannen op de brug uitgewerkt, aan het kanon ten uitvoer te doen brengen. Een zeer ingewikkeld fijn instrument werd ons daar ontdekt. Ingepakt was het als een kind in een couveuse, in een dik, zacht wattenmateriaal, wat op zijn beurt beschermd werd door een zwaar zeildoek. En nu zagen we een combinatie van kijkers, meetinstrumenten, knoppen en handles, voor een leek om van te duizelen. Van de twee stereoscopische afstandsmeters gaat het naar een rekenstation, waar de verschillende correcties gemaakt worden voor onderlinge vaart, wind, atmosfeer enz. Maar dit alles wordt ook weer van de brug overgebracht naar de kanonnen. Het meest interessante voor ons leeken was wel een gummislang met mondstuk. Dit mondstuk heeft de commandeerende officier voortdurend in zijn mond, om op het juiste oogenblik er even in te blazen, en alle vuurmonden tegelijk geven hun moordend en verdervend schot op het vijandelijk schip. Waarom geen drukknop meer, zooals ik nog eenige jaren geleden zag? Omdat volgens de physiologie het idee van de hersenen eerder is overgebracht naar den mond, dan naar de hand of eenig ander lichaamsdeel. Is oorlog voeren thans niet zuiver techniek en wetenschap?

We gingen weer naar beneden, en stapten haast in een pot kokende snert, die smakelijk over het dek geurde. 't Was nu zeebeenen op het schip; want wanneer de *„Kortenaer"* in zijn driftige vaart zijn korte maar sierlijke draaien maakte, moesten we ons stijf als een lamme de verschansing langs enteren of ons vastklampen aan touwen, slangen en buizen. Dikwijls lag het schip zoo schuin, dat zware golven langs de reeling likten en ons deden kennis maken met het zilte nat.

Op korten afstand van ons voer de *„Neptunus"* waarop een officier van de *„Kortenaer"* en een matroos seinen voerden met ons schip. 't Zou nu gaan beginnen.

De dokter voorzag ons van nette pakjes met watten om onze trommelvliezen te beschermen. De trompetter blies het signaal; alle mannen op hun plaats aan de kanonnen. Vier zaten er op iedere vuurmond. Twee, ieder met een viertal wijzerplaten voor zich, die de aanwijzingen registreeren, gegeven op de commandobrug.

Zorgen de mannen, dat zij door het draaien aan handles, de wijzers op O houden, dan worden alle commandos juist uitgevoerd. De twee anderen, met sterke kijkers voor hun oogen, moeten steeds het te beschieten voorwerp in hun vizier houden.

Tegen kwart voor twaalf voer de *„Kortenaer"* in zijn twintig mijls vaart tusschen de Curaçaosche kust en de *„Zeelandia"*, nog steeds voortgetrokken aan zijn 1000 Meters tros door de *„Neptunus"*. De zware 12 c.M. patronen lagen naast de kanonnen, en het sein ging „laden". Even spoedig ging dit als bij een modern geweer.

Kort daarop het eerste schot. Door onze watten heen hoorden we het projectiel door de lucht gieren, en zeker

Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, voor den nieuw benoemden Gouverneur en nog méér voor de kolonie, dat, wanneer eenmaal ook zijn gouverneurschap tot de historie zal behooren, aan zijn politiek beleid een vriendelijker herdenkingswoord zal kunnen worden gewijd.

De machtspositie van den Gouverneur is ook daarom zoo groot, omdat wegens het ontbreken van een vertegenwoordigend lichaam, er naast hem in het gewest alleen twee groote machten die geen van beide Staatsorganen zijn, bestaan: nl. de Katholieke missie en de Petroleummaatschappij! Ik noem de missie in de eerste plaats, omdat ik het geestelijke voorop wil stellen; wat de macht betreft, zou tegenwoordig de Petroleummaatschappij er wellicht aanspraak op kunnen maken, het eerst genoemd te worden. Beide zijn geen speciaal Curaçaosche lichamen, de centra van haar internationale macht liggen buiten Curaçao. Zeker niet uitsluitend, maar wel mede ten gevolge van het ontbreken van een vertegenwoordigend lichaam, is het politieke leven in Curaçao zeer weinig ontwikkeld. Van eigenlijke politieke partijen, dus van de organisaties, waardoor de verschillende stroomingen in het volk invloed op het bestuur kunnen krijgen, is er niet of nauwelijks een eerste begin. De contrôle en de invloed, welke de publieke opinie op den gang van zaken bij het bestuur der kolonie kan hebben, zijn dus buitengewoon zwak. Wanneer wij onder autonomie iets anders, iets méér verstaan dan het recht om geregeerd te worden door personen, in hetzelfde gebied gevestigd, maar op wier aanwijzing men niet den geringsten invloed kan hebben, dan is ook nu van autonomie in Curaçao geen sprake.

Thans wreekt zich het jammerlijk getreuzel met de herziening van het regeeringsreglement, een herziening, die zeker niet alle moeilijkheden zou kunnen oplossen, omdat deze samenhangen met het ontwikkelingspeil van de bevolking, de rasverschillen enz., maar die toch aan het begrip „de autonomie van Curaçao" een meer wezenlijken inhoud zou kunnen geven. Er is nog een reden van geheel anderen aard, waardoor de autonomie van Curacao, zelfs al zou deze door een nieuw Regeeringsreglement meer beteekenis krijgen, niet iets is, waarmee wij onvoorwaardelijk ingenomen kunnen zijn. Die reden houdt verband met het feit, dat het Rijksgebiedsdeel Curacao weer uit twee zeer verschillende deelen bestaat: de Benedenwindsche en de Bovenwindsche eilanden. Tusschen beide eilandengroepen bestaan, wat de bevolking betreft, niet alleen vrij groote verschillen. o.a. wat den godsdienst en wat de taal betreft, maar hun economische belangen loopen volstrekt niet steeds parallel. Waar de Benedenwindsche eilanden verreweg de meest beteekenende zijn — de bevolking van het grootste er van, Curacao, is ongeveer 8 maal zoo talrijk, als die van de 3 Bovenwindsche eilanden te zamen — is het niet onmogelijk, dat bij een ontwikkeling van de autonomie van het gewest Curaçao de belangen der Bovenwindsche Eilanden min of meer in de verdrukking komen. Deze eilanden liggen zeker dichter bij Willemstad dan bij den Haag, al is de afstand tusschen de eilanden en Willemstad bijna even groot als die tusschen den Haag en Milaan. Maar indien op hun wel en wee meer dan vroeger te Willemstad en minder dan vroeger in den Haag invloed wordt uitgeoefend, zou deze verandering wel eens niet gunstig voor hen kunnen zijn.

Nu is, hoewel de omstandigheden wat de natuur betreft op de Bovenwindsche Eilanden volstrekt niet ongunstig zijn, de ontwikkeling van de toestanden op de eilanden allerminst gunstig geweest. Wanneer we bijv. bedenken, dat in de tweede helft der 18de eeuw de bevolking van het eilandje St. Eustatius werd geschat op 25000 zielen en dat die bevolking op 1 Januari 1927 bedroeg 1048 zielen, dan wordt het al heel duidelijk, dat het verloop der ontwikkeling hier allesbehalve voorspoedig is geweest.

Over het welvaartspeil van de bewoners dier eilanden hebben we trouwens de laatste jaren niet veel anders dan jammerklachten vernomen. Men ontkomt niet aan den indruk, dat dit voor een zeer groot deel te wijten is aan het ontbreken, gedurende de laatste jaren, van voldoende maatregelen om den toestand der bevolking te verbeteren, en dat, indien dergelijke maatregelen genomen waren, deze toch wel gunstige resultaten zouden hebben opgeleverd.

Die indruk wordt zeer versterkt bij lezing van de zeer interessante artikelenreeks, die de laatste maanden over de Bovenwindsche Eilanden in het *Koloniaal Weekblad* is verschenen. Ik kan niet beoordeelen in hoeverre al hetgeen in die zeer gedetailleerde beschouwingen voorkomt, juist is, maar ik meen, dat niemand, die die artikelen leest, zal ontkennen, dat zij geschreven moeten zijn door iemand, die buitengewoon goed van de toestanden dier eilanden op de hoogte is en aan wiens oordeel een groote waarde mag worden gehecht.

De twijfel, die in deze kamer bij de vorige begrooting is uitgesproken ten aanzien van de doeltreffendheid van den eenigen belangrijken maatregel, dien men nu ten slotte voor het economische herstel dier eilanden wil nemen, wordt door die artikelen zeer versterkt. Ook de schrijver van die artikelen komt tot de conclusie, dat die maatregelen, de afschaffing van vrijwel alle belastingen op die eilanden, geen belangrijke verbetering van den economischen toestand ten gevolge zal hebben. Ook hij vreest, dat de geheele afschaffing van den gedistilleerd-accijns die eilanden kan maken tot broeinesten van den smokkelhandel. De Minister verwacht, blijkens de Memorie van Antwoord precies het tegendeel. Hij merkt op, dat juist bij verwezenlijking van de bestaande plannen de smokkel van het Fransche naar het Nederlandsche gedeelte van St. Martin tot het verleden zal gaan behooren. Deze opmerking lijkt me op zich zelf volkomen juist. Maar daartegenover staat het gevaar voor een nadeel, dat dit voordeel overtreft: dat deze eilanden centra zullen worden voor dranksmokkel naar andere eilanden, o. a. naar de, als behoorende tot de Vereenigde Staten, drooggelegde naburige eilanden St. Thomas, St. John en St. Cruz. Dat dit tot internationale moeilijkheden kan leiden, is zeer zeker niet uitgesloten. Reeds verleden jaar is een St. Martin-schoener, van dranksmokkel verdacht, door een Amerikaansche kustwacht beschoten. De Minister verklaart, dat het bestuur zich ten deze waakzaam zal betoonen, maar zoo'n waakzaamheld zou, om eenigszins doeltreffend te zijn, buitengewoon kostbaar worden.

En wat erger is, een opbloei van den dranksmokkel zal wel kunnen leiden tot verrijking van enkele personen, die nu op die eilanden wonen of er zich dan zullen vestigen, maar hij zal aan het moreel, hygiënisch en economisch welzijn van de bevolking allesbehalve bevorderlijk wezen. Waar ik van dien voorgenomen maatregel weinig heil verwacht, verheugt het mij, dat ook de Minister toegeeft, dat andere maatregelen noodig kunnen zijn en mededeelt, dat hij de nieuwbenoemde Gouverneur zal uitnoodigen om, indien bepaalde maatregelen op economisch gebied uitkomst zouden beloven, de totstandkoming daarvan krachtig te bevorderen.

De Memorie van Antwoord acht de vrees, in het Voorloopig Verslag tot uiting gekomen, dat waar de Bovenwindsche eilanden niet in den Kolonialen Raad zijn vertegenwoordigd en de directe zeggenschap van den Nederlandschen wetgever over de windsche eilanden van buitengewoon groot belang zijn, zooal niet sterk tegen, dan toch zeker niet in het belang van Curaçao zijn. Nu bij toenemende industrialiseering van het eiland Curaçao de export van agrarische producten uit de Bovenwindsche eilanden naar Curaçao ook voor dit laatste eiland van beteekenis is geworden, kunnen we vertrouwen, dat men te Willemstad tot een goede scheepvaartverbinding van die eilanden met Curaçao zal blijven medewerken. Maar anders staat het ten aanzien van de scheepvaart verbinding van die eilanden met veel dichter daarbij gelegen Britsche en Amerikaansche antillen, hoewel die verbinding voor den export der Bovenwindsche eilanden van veel grooter beteekenis zou wezen dan de verbinding met Curaçao.

De immigratiepolitiek, de laatste jaren gevolgd, de bevordering van de immigratie uit de Bovenwindsche eilanden naar Curaçao was, of scheen althans, in het belang der petroleumindustrie op Curaçao. Maar veel grooter dan de twijfelachtige voordeelen, welke zij die industrie heeft gebracht, waren de nadeelen die zij den Bovenwindschen eilanden berokkende. Voor de immigranten, landbouwers, weinig geschikt voor den arbeid in de industrie, bracht zij vele teleurstellingen. Voor de ontwikkeling van den landbouw op deze eilanden is zij buitengewoon schadelijk geweest.

Van verwaarloozing van levensbelangen der Bovenwindsche eilanden getuigt ook, dat men de laatste jaren het streven geheel heeft opgegeven naar uitbreiding van de domeinen op die eilanden, een einde te maken — of althans het begin van een einde te maken — aan het daar bestaande grootgrondbezit, dat buitengewoon weinig productief is en op die eilanden de agrarische ontwikkeling sterk tegenhoudt.

Alles tezamen genomen, lijkt het mij zeer gewenscht dat de Regeering bij het ontwerpen der regeling van de nieuwe verhouding tusschen Nederland en de West-Indische eilanden ernstig rekening zal houden met het feit, dat die eilanden tot twee groepen behooren, die nu eenmaal geen geheel, geen eenheid vormen dat men dus, als men den band tusschen Nederland en Curacao wat losser maakt, zal bedenken dat op de Bovenwindsche eilanden, welker toestand de leiding van Nederland voorloopig nog gewenscht maakt, de bevolking, indien zij een politieke strijdleuze aan zou heffen, veeleer zou neigen tot de leuze „los van Curacao!" dan tot de leuze „los van Holland."

Ook wanneer, wat me niet uitgesloten lijkt, men tot de conclusie komt dat er tegen het maken van elk der beide eilandengroepen tot een afzonderlijk gewest overwegende bezwaren bestaan, dan zal er toch voor gezorgd moeten worden, dat in de richting van hun gemeenschappelijke bestuursorganisatie van dien aard wordt, dat zij ook den Bovenwindschen eilanden, wien het zoo weinig voor den wind is gegaan, een goede behartiging hunner belangen waarborgt. *(Wordt vervolgd.)*

een dertig seconden later, zagen we dicht voor de „*Zeelandia*" een groote waterstraal opspuiten, de plaats waar de kogel in zee terecht kwam. Kort daarop een tweede schot, dat achter het schip bedoeld was en daar ook neer kwam. En nu volgden eenige salvos uit alle vuurmonden tegelijk op het ten ondergang veroordeelde schip. Telkens spoten rond het schip fonteinen uit het water op. Zelfs vlogen de kogels nog op het water op, gelijk wij, als jongens, keien over het water zweven lieten. Hoe goed we onze kijkers gericht hielden, van successen konden onze ongeoefende oogen niet veel zien. Maar het vermoeden der officieren, dat er zeker op de 35 schoten een drie à vier treffers geweest waren, bleek waarheid, toen we bij de „*Zeelandia*" komend, zagen, dat het schip reeds helde, en ook een groot gat vertoonde, van de achterzijde, van waar geschoten was, een teeken dus dat een kogel het schip dwars doorboord had.

Het was echter reeds over lunchtime en de Commandant achtte het beter eerst den inwendigen mensch te versterken, want de schommelingen van het schip begonnen funest te werken op eenige leege magen.

Na tafel weer aan het dek, zagen we, dat de beschieting erger was aangekomen dan men wel vermoed had. Het schip had zware slagzij en liet een groot spoor vuile olie na, die in een der tanken was opgeborgen. In no time zou het nu naar den kelder zijn. De „*Neptunus*" kreeg seinen, dat hij zijn werk gedaan had en den tros kon inhalen. De „*Kortenaer*" nam nu zijn koers zóó, dat hij de „*Zeelandia*" achter zich kreeg op een 800 à 900 M. afstand. Het kanon op achterdek, en ook daar gecommandeerd, zou de matador worden van de reeds zinkende „*Zeelandia*." Twee springgranaten met trotyl geladen lagen gereed. Laden .. Vuur .. het eerste schot trof het schip midden op de waterlijn. Snel met groote asbest handschoenen werd de gloeiende huls uit het kanon genomen, en dit weer opnieuw geladen. Maar dit schot gierde juist over het schip heen, en onplofte eenige duizende meters verder in zee, waar het een heele kring fonteinen deed opstuiven. Sneller en sneller begon het te zinken. Nog twee schoten met gewoon exercitie-materiaal en de „*Zeelandia*" met den kop naarboven verdween in de diepte onder het victorie blazen van „Kortenaer"s stoomfluit.

Onder een glas champagne sprak nu de Commandant een kort woord van dank, in het bijzonder voor den Directeur van de C. P. I. M. die de Marine in staat gesteld had tot het houden van dezen mooien oefentocht. Zeker was zulk een beschieting een zeldzaamheid, want zooals de Commandant opmerkte, was het in zijn zeemansleven de eerste keer, dat hij de uitwerking van ons moderne oorlogsmateriaal op een schip, gezien had.

De Heer van der Stok sloot met een „hoog" op de Nederlandsche Marine. Waarlijk heeft deze in deze schietoefeningen bewijzen gegeven van groote bekwaamheid.

Tijdens den wereldoorlog, had ik op het fort Wierickerschans een onderhoud met een daar geinterneerde, nu overleden officier, van de in den slag bij het Skagerak omgekomen „Frauenlob." In zijn vurig patriotisme kon de man het ons niet vergeven, dat Nederland zich niet bij Duitschland aansloot. In zijn verder onderhoud werd het met echter duidelijk, dat het hem vooral te doen was om onze Nederlandsche Marineofficieren, die een renommee hadden om hun goed treffen. Dit was volgens mijn zegsman bij de Duitschers 1% en bij de Engelschen nog minder. Is dit waar,(op de „*Kortenaer*" sprak men ook van 1% trefkans) dan is deze prestatie van de officieren van de „*Kortenaer*" zeker iets bijzonders geweest.

Maar we willen hopen en de Marine-officieren zeker met ons, dat deze prestaties en die der Zweedsche kanonnen (naar oorspronkelijke Kruppconstructie) met hun schietvermogen tot 14000 Meter, voor geen verdere doeleinden behoeven gebruikt te worden, dan het in den grond boren van onbemande, oude schepen, en het voeren van deze miniatuur-zeegevechten in vredestijd.

H. M. Hulsman O. P.

Zeilvaart

gedurende de maand Dec. 1928.

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aalborg	1	Aruba	28
Aruba	32	Bonaire	55
Barbados	1	Bov. Eil.	3
Bonaire	39	Guanta	2
Bov. Eil.	1	La Vela	12
Cumarebo	1	Maracaibo	6
Guanta	4	Pto Cabello	32
La Guayra	1	Tucacas	1
La Vela	10	Sto Domingo	5
Maracaibo	4		
Pto. Cabello	14		
Rio Hacha	1		
Sto Domingo	7		
St. Kitts	1		
St. Vincent	1		
Tucacas	24		
Totaal	142	Totaal	144

Curaçaosche begrootingen ten einde schijnt, gevaar voor verwaarloozing van de belangen dreigt, ongemotiveerd. Hij meent, dat met name de Koloniale Raad aandacht en zorg aan die eilanden zal wijden.

Ik help het Zijn Excellentie wenschen en wil ook niet beweren dat ik met zekerheid kan voorspellen, dat de feiten zijn vertrouwen zullen beschamen. Maar wat ik in reeds genoemde artikelenreeks over het jongste verleden heb gelezen, heeft me te dien aanzien toch niet erg optimistisch gestemd. Ik herinner bijv. er aan, hoe wij in het Voorloopig Verslag van den Kolonialen Raad over de ontwerp-begrooting voor 1921 konden lezen, dat men de lasten van de Curaçaosche belastingbetalers niet, wil verzwaren „ten behoeve van"— zoo zeggen leden van den Kolonialen Raad — „eilanden, waar wij over het algemeen weinig voor gevoelen indien Nederland de Bovenwindsche eilanden als kolonie wil behouden, lijkt het billijk dat het Rijk zelf de lasten draagt." Dit standpunt is niet bepaald volkomen in overeenstemming met art. 74 van het Regeeringsreglement, volgens hetwelk de leden van den Kolonialen Raad gehouden zijn het welzijn van het geheele gewest voor te staan; geheel onbegrijpelijk en onverklaarbaar is dat standpunt echter niet. En in overeenstemming met dat standpunt was het dan ook, dat, wel niet steeds, maar toch gedurende tal van jaren, de activiteit van den Kolonialen Raad ter bevordering van de agrarische ontwikkeling der Bovenwindsche eilanden, over het algemeen veel meer op tegenwerking dan op medewerking heeft geleken.

Het kan trouwens licht voorkomen, dat maatregelen, die voor de Boven-

Bijblad van de Amigoe di Curaçao

Bovenwindsche Eilanden.

Kunstmatige oriëntatie der Bovenwinden naar Curaçao.

Slotbeschouwingen. (*Vervolg.*)

Verder heeft die Afdeeling zich in te laten met de financiën, in zoo verre dat de uitgaven ten laste van het Moederland binnen redelijke grenzen gehouden worden, m.a.w. zij heeft de belangen van den Nederlandschen belastingbetaler te behartigen.

Ook wat Curaçao betreft, want heeft de Bataafsche haar taak neergelegd, dan zal het Moederland weer moeten financieren, als men Minister de Graaff's aanwijzingen niet weet te volgen.

De grootscheepsche administratie van Curaçao eischt dringende herziening. Worde deze niet aan een commissoriale kapstok gehangen, maar tot onderwerp van studie dier afdeeling gemaakt, Er zitten daar toch in een drietal heeren, die de beide kolonies min of meer door eigen aanschouwing en door eigen arbeid kennen. Een paar reizen van den Gouverneur minder en men heeft de fondsen om hen in de gelegenheid te stellen hun geheugen nu en dan op te frisschen en parate kennis bij te brengen.

Staat een Minister van Koloniën, die met zijn Secretaris-Generaal toch in hoofdzaak op Oost-Indië aangewezen is, niet op vasteren grond, wanneer hij naast de inzichten van den Gouverneur, die van zijn departementale adviseurs weegt, die als 't ware stukken van het Ministerschap uitmaken.

Gouverneur en Koloniale Raad verloren uit het oog, dat zoowel het bestuur van de geheele kolonie als dat van de Bovenwindsche eilanden in het bijzonder, onder de onmiddelijke moreele contrôle staan van drie groote mogendheden. *Dat zij dus bovenal er voor te waken hebben, dat de vraag gesteld kan worden of Nederland zijn internationalen plicht als Koloniale Mogendheid, ook ten aanzien van de Bovenwindsche eilanden behoorlijk vervult.*

7. Versobering van 's Lands dienst is voor Curaçao met 60.000 inwoners boven alles vereischt. Eénheid van gezag en verantwoordelijkheid is in dat gebied noodzakelijk o.m. op grond der rassenverschillen. Ten aanzien van den Kolonialen Raad zij men op zijn hoede voor alles wat naar insulaire ego-centriciteit zweemt of op oligarchie neer zou kunnen komen. Engeland bracht dit jaar voor Demerara, onder medewerking van de „Labourpartij,"een bestuurshervorming tot stand die voorkomt, dat een koloniale oppositie het bestuur dwarsboomt en bovendien de zekerheid geeft voor een stabiel beleid.

Geen onderkoningen in de West, geen gouverneurs omgeven door hoofdambtenaren met geusurpeerde allures van (onverantwoordelijke) minister.

Men ruime dus op de tegenwoordige secretarieën en die andere „departement" of afdeelingen en stelle in hun plaats een nieuwe Secretarie naar het model van een provinciale griffie in het Moederland, onder den Gouverneur.

Voor een en ander is geen commissoriaal onderzoek noodig. Een Minister van Koloniën, die in die richting wilde gaan, zou den Gouverneur slechts een staatkundig constructieven geest ter zijde hebben te stellen. Die bewindsman zou daaraan geen aanstoot kunnen nemen, als de onderlinge verhoudingen maar behoorlijk geregeld werden. Een groote steun zou hem dan toegevoegd zijn in den onvermijdelijken strijd tegen behoudzuchtige bureaux, grooter en kleinere klieken en parasitisme.

8. De Ministers Idenburg en De Graaff spraken het doel der Hooge Regeering duidelijk uit: decentralisatie en administratieve zelfstandigheid der onderdeelen van de kolonie Curaçao.

Het eiland Curaçao geve men een eigen budget, te vinden uit eigen middelen en een eigen belastingverordening.

Opcenten op Gouvernementeele belastingen zouden o.m. de fondsen kunnen opbrengen om de locale belangen naar behooren te behartigen. De werkzaamheden van het eliand Curaçao als gemeente zouden behalve zijn bestuur en contrôle in engeren zin omvatten kunnen; openbare werken, reinigingsdienst, straatverlichting, bouw- en woningtoezicht, begraafplaatsen, veterinaire dienst, marktwezen, waterleiding, woningbouw, onderwijs, armenzorg enz.

9. De andere eilanden hebben reeds hun Raad van Politie, doch wat de Landraden daarin betreft, deze zijn tengevolge van het verouderde en voor alle eilanden geldende kiesrecht (1869) geen waarlijke vertegenwoordigers der bevolking meer: de kiesbevoegdheid vindt haar fundament in grondeigendom en schepenbezit.

Elk eiland behoort zijn eigen kies stelsel te hebben, geen geëvenredigd, maar een naar aard en samenstelling zijner bevolking met inachtneming zijner groepsbelangen. Wel gelijkheid voor de wet, doch geen gelijkstelling der rassen, maar ook weer niet superioriteit van het eene of het andere. „Elk ras ga zijn eigen weg, zooals de Jood naast den Christen" zegt Booker T. Washington.

10. Hebben op de Bovenwindsche eilanden nieuwe kiesverordeningen den weg geopend voor een associeerende samenwerking tusschen den Gezaghebber-Burgemeester en de Volksvertegenwoordiging van elk der eilanden, dan kan men den verderen uitgroei der drie gemeenten krachtens het meergenoemde art 129 R.R, bevorderen door hun Raad van Politie over eigen inkomsten te doen beschikken.

Eén belasting naar de grondwaarde, welke rekening houdt met de grootte, de vruchtbaarheid, de ligging enz. der gronden, met terzijdestelling van alle andere plaatselijke heffingen is niet ondenkbaar. Evenwel een bevolking betaalt het minst ongaarne één die zij het langst gekend heeft. Het invoerrecht, b.v. dateert feitelijk van het ontstaan der Kolonies. Aangezien Willemstad geen prijs stelt op de inkomsten der Bovenwindsche eilanden, kunnen invoerrecht, accijns en gedistileerd, vergunningsrecht, uitvoerrecht op zout, huur van domeingrond vrij in plaatselijke heffingen omgezet worden. De Raad zou dan een vrije taak te vervullen krijgen o.m. in het wegenonderhoud, de straatverlichting, de haven-,loods- en quarantainedienst, kortom in zooveel huishoudelijke aangelegenheden, als de inkomsten het toelaten (II, 10).

De belangstelling der burgerij in de openbare zaak zou zich dan niet meer tot lijdelijkheid bepalen en de koloniale kas zou allengs meer en meer ontlast worden.

Niets zou verder den gezaghebber beletten om officieuse vergaderingen der landraden van de drie eilanden te beleggen, teneinde gemeenschappelijke belangen als het inter-insulaire verkeer te bespreken en tot samenwerking te komen,

11. Wat het bestuur van heden betreft, men keere in de hoofdzaak geheel en al terug tot de oorspronkelijke redactie van het Ve hoofdstuk 1e afdeeling, R.R. Aan de decentralisatie van ambtenaarsverantwoordelijkheid kome een einde, opdat er weer een staat van zaken heersche zooals het Moederland dat verwacht (II, 14—16).

Derhalve:

a. worde de gezaghebber bij Koninklijk Besluit benoemd, gelijk ook in 't Moederland een burgemeester voor een of meer gemeenten door de Kroon benoemd wordt. Hij worde uitgezonden, dus niet gekozen uit ambtelijk Curaçao.

b. Hij ontvange wederom een Koninklijke instructie, zoodat hij dienovereenkomstig en met stipte inachtneming van de bevelen des Gouverneurs wederom het bestuur kan voeren (oud art. 111 R.R.)

c. Hem worde op elk eiland een secretaris ter zijde gesteld, die hem waar noodig, vervangt.

d. Geen benoeming van een secretaris geschiede zonder advies van deskundigen in het Moederland, die in kennis gesteld dienen te worden met de bijzondere eischen, waaraan hij heeft te voldoen. Detacheering van commiezen van de landbouw-afdeeling B. Z. ware misschien een oplossing.

e. Uit de locale krachten verkrijge men een schrijver-postbeambte en een loods-havenmeester-kommies, beiden onmiddelijk ondergeschikt aan den Secretaris.

f. De inning van belastingen enz. worde aan die locale krachten toevertrouwd en de ontvangen gelden aan den secretaris, als kassier, geregeld afgedragen.

g. De ambtenaar van het Openbaar Ministerie verdwijne.

Is voor een Raad van Politie noodig grondige bekendheid met toestanden, behoeften, aspiraties, zelfs met vooroordeelen, de Gezaghebber zij een sociaal-oeconoom, althans in causaal denken geschoold. Hij moet zich in landbouwzaken meer huisdokter dan specialist gevoelen, vooreerst zich bepalen tot het zoeken van meer stapelproducten, bevorderen dat door cooperatie op de markten van afzet den landbouwer het hoogst mogelijke nettoprovenu ten deel valt. Invoerende kleine verbeteringen, wete hij tevens den lust en moed van den planter gaande te houden, m.n. in droogte-perioden.

De secretaris moet op zijn vaste standplaats den agrarischen arbeid van den Gezaghebber kunnen gaande houden en op zijn hoede zijn, dat de groeikracht van het klein planterdom niet verstoord worde en de werklust van den creool niet tot apathie vervalt.

De ambtenaar in 't algemeen, uit Nederland zoowel als uit Curaçao, moet door karakter of bewuste bezinning voldoende zijn eigengerechtigde neiging tot kritiek op alles wat hem vreemd voorkomt, uitgebannen hebben, om zich in de geestesgesteldheid der Bovenwinden te kunnen ininleven. Dan wint hij het zoo noodige vertrouwen, behartigt hij de belangen van de geheele bevolking en dient, in onbewustheid, niet het egoïsme van een kliek of van een enkel ras.

Bij de bevordering van tuinbouw, akkerbouw en fokkerij ga men uit van de grondstelling „niets voor niets." Geen voorschotten zonder een degelijk onderpand, geen motor in het werk gesteld, zonder de bedrijfskosten op de gegadigden te verhalen, zelfs geen water verschaft zonder behoorlijke vergoeding.

Het Rapport van Prof. Went (Kol. Verslag 1902) heeft voor St. Martin en Saba zijn volle waarde behouden, voor St. Eustatius herkregen. Verder neme men kennis van „Economische arbeid op St. Eustatius van Gouvernementswege van 1903—18" en „Over de toekomst van den landbouw op de Bovenwindsche eilanden . . ." (W. I. Gids). Eindelijk spele men leentjebuur bij de Engelsche nabuurschap.

Curaçao vraagt groenten, aardappelen, bataten, yams, kippen, eenden, kalkoenen, enz. In de nabuurschap raakte men goed kwijt: cassave, meel en stijfsel. Naar gedroogde cassavewortelen is in Amerika reeds groote vraag, daar de chemische industrie hen noodig heeft. Cassave zou een stapelproduct kunnen worden.

Men ontwikkele de suikerrietcultuur en de tabaksteelt. De Bay-rum van St. Eustatius, de Long Toms van St. Martin waren eertijds beroemd en zeer bekend, gelijk Saba om zijn smakelijken aardappel.

13. Een zelfde motor voor putwater en kleinindustrie is denkbaar voor een muscovado-suikerfabriekje, voor cassave-bereiding, voor meel-, houtzaag- en schaafmolens in die kleine samenlevingen, wanneer men maar aan de coöperatie-gedachte vasthoudt.

14. De controverse om het behoud en den terugkeer van de landarbeiders zou door opgenoemde maatregelen reeds ten nadeele van de ontvolking uitvallen. Spontane re-emigratie zal zich niet onbetuigd laten.

De groot-industrieën mogen hun Bovenwindsche arbeiders, minder geschikt voor hun bedrijf, op de eigen eilanden aan het planten zetten van die gewassen, welke zij voor hun dienend personeel begeeren.

Het Gouvernement wekke de industriëelen op, verder geen landarbeiders van de Bovenwindsche eilanden als werklui aan te nemen.

Het Bovenwindsche bestuur legge proefvelden aan voor den tuinbouw. Het wijze grond aan ten behoeve van practische opleiding voor den landbouw van jongelieden van 16 tot 20 jaar, onder zijn toezicht en op coöperatieven voet.

Op St. Martin breide men het domein weer uit en wel voor goed. Veel nuttelooze grond van het privaatbezit ligt nog onder het naastingsrecht en waarom zou op dit eiland, naast den grooten landbouw, zich geen kleine ontwikkelen kunnen, zooals dat in de goede jaren op St. Eustatius het geval was.

Op Saba bouwe men een hotel voor Amerikaansch tourisme. Verleden jaar waren daar ettelijke Amerikanen, die het klimaat er heerlijk vonden. Maak ten slotte het leven op de Bovenwindsche eilanden aangenamer. Niet alleen St. Martin behoort een radiostation te hebben, maar ook de beide andere. De radio-telephonie geve er contact met de buitenwereld.

En niet alleen op agrarisch gebied ligt een bevredigende toekomst voor de Bovenwindsche eilanden met hun klimaat van Oost-Java, maar ook op zeevaart- en industrieel terrein. (Centraal punt eener Europeesche stoomvaartlijn, eener potvischvaart, eener diepzee- en kustvisscherij enz.) Trekt men de luchtlijnen langs den weg der oude scheepvaart naar Curaçao, dan zouden die eilanden ook aan de luchtvaart deel kunnen hebben.

Evenwel, zich bepalende tot het heden: *om het urgente herstelwerk op gang te brengen is er een gezaghebber noodig, dien men vertrouwt en tevens vertrouwensman is van een gouverneur, die weet, wat hij wil en niet alleen durft te doen, wat noodig is, maar er voor durft te staan.*

COMMENTATOR.

BERICHTEN

Rector C. J. Zwijsen.

19 December l.l. herdacht de Zeereerw. Heer C. J. ZWIJSEN, rector der psychiatrische inrichting „Coudewater" te Rosmalen bij 's Hertogenbosch zijn zeventigsten verjaardag.

Overal in den lande wordt de naam van dezen verdienstelijken priester, werker op velerlei gebied, met eere genoemd. Geen wonder dat de blijken van belangstelling en waardeering buitengewoon vele waren.

Ook de Curaçaosche missie en de ontelbaar vele vrienden van den gevierden jubilaar alhier gedenken hem met dankbaarheid. Want de Curaçaosche missie heeft het voorrecht gehad hem in de volle kracht van zijn mannelijken leeftijd onder haar meest eminente apostolische arbeiders te mogen rekenen.

Van 1894 tot 1909 was Pater Zwijsen, Rector van het St. Thomas-college alhier, en 't is voor een groot deel aan zijn arbeid en invloed te danken, dat dit college zoo'n goeden klank had tot in de omliggende Zuid-Amerikaansche republieken. Doch voor een zoo rusteloos werker en veelzijdig ontwikkeld man als Pater Zwijsen waren de muren van een college te nauw. Zijn activiteit behoefde een grooter en ruimer arbeidsveld. En hij werd de oprichter en eerste redacteur van het weekblad „*La Cruz*", dat zoo ontzaglijk veel tot de geestelijke vorming van ons volk heeft bijgedragen terwijl ook ons blad, de „*Amigoe*" hem onder hare medewerkers telde en zelfs een tijd lang als redacteur had.

Als conferencier en predikant had hij een goeden naam. Graag zag men hem verschijnen; want als Pater Zwijsen optrad, dan wist men dat 't iets heel bizonders zou zijn.

Maar priester vóór alles en boven alles, gevoelde hij zich meer dan ergens anders op zijn plaats bij de arme zieken en melaatschen op Curaçao, zooals hij zelf op z'n zeventigsten verjaardag met dankbaarheid herdacht, - en nu al sinds meer dan 10 jaren onder de verpleegden van de inrichting „Coudewater" waar hij met onvermoeiden ijver de geestelijke belangen behartigt eener talrijke communiteit van zusters-verpleegsters, en als een vader te midden der arme geesteszieken zijn apostolisch werk verricht.

Sinds zijn terugkeer naar het Vaderland in 1909 heeft hij op velerlei gebied met de groote talenten, door God hem geschonken, gewoekerd. Onvermoeid en rusteloos tot op den dag van heden. Het „Kasteel van Aemstel" mocht hem al spoedig inhalen als hoofdredacteur van het grootblad „De Tijd", opvolger van prof. P. Geurts; een plaats die hij gedurende eenigen tijd met eere bekleedde. Doch de groote liefde en belangstelling van zijn apostolisch hart ging vooral uit naar de Missie en de Jeugd. En daarom trad hij na het heengaan van Mgr. J. O. Smit op als hoofdredacteur van het „Missiewerk" tevens redacteur der „Annalen van de H. Kindsheid" en „Onze Missiën in Oost en West", terwijl hij steeds een trouw medewerker bleef van het kindertijdschrift „De Engelbewaarder" en oprichter werd van het Bisschoppelijk orgaan, de Bossche „St. Jansklokken."

Jaren lang doceerde hij de Spaansche taal- en letterkunde aan de Leergangen te Tilburg, werd hij door de Regeering naast prof. Salverda de Grave, aangewezen als examinator dier taal. En voor de 't vorig jaar opgerichte R. K. Handelshoogeschool te Tilburg stond hij toe, dat men hem benoemde als hoogleeraar in de Spaansche handelswetenschappen, zoolang als er geen ander te vinden zou zijn.

Wat een rijk en ongemeen verdienstelijk leven, dat nog steeds met ongebroken moed wordt voortgezet.

In naam der Curaçaosche Missie, in naam van de redactie van ons blad, in naam van de vele vrienden hier, die hem nog steeds in dankbaarheid herdenken, wenschen wij den hoog geachten en vereerden Jubilaar van harte

Ad multos annos

VOETBAL MATCH.

Het Bestuur van den Curaçaosche Voetbalbond maakt bekend dat er op ZONDAG 20 Januari a. s. een wedstrijd zal gespeeld worden tusschen het Nederlandsche elftal en „Jong-Holland."

Tevens zal na afloop van dien wedstrijd de uitreiking plaats vinden van den competitie-beker aan laatstgenoemde vereeniging.

Verder zal er *entree geheven worden*; het sportminnend publiek wordt vriendelijk verzocht vooral dit laatste niet te vergeten.

Het Nederlandsche elftal:

Teunisse
Mali — Romeyn
Francis — Corthals — Dijkshof
Heidereich — Opschoor — Conradi — Vermeulen — Mijlnijh
—o—
Tweeboom — Michael — Leers M. — Jourdain — La Cruz
de Windt — Sentiago — Leers W.
Sibilon — Provence
Lampe
Jong-Holland's elftal.

Nieuws van Aruba.

Men schrijft ons van Aruba:

Op 21 December l.l. vergarderde de „Raad van Politie" voor den eersten maal onder het voorzitterschap van den nieuw benoemden Gezaghebber den heer I. WAGEMAKER. Bij de opening zette Gezaghebber zijn program uiteen, en vroeg voor de uitvoering daarvan de medewerking van het publiek.

Hij uitte zijn verlangen om Aruba onder velerlei opzicht vooruit te brengen, terwijl hij zeide steeds klaren wijn te zullen schenken.

En zoo hij bij vergissing of om een of andere reden aan zijn plicht zou te kort schieten of het volk zou grieven, verzocht hij hem dit mede te deelen, opdat hij zoover in zijn vermogen is, zijn dwaling kunne herstellen. Ten slotte smeekte hij Gods zegen af over zijn bestuur, tot heil en welvaart van Aruba.

De heer EMAN beantwoordde deze rede, waarbij hij het beleid van den vorigen Gezaghebber sterk becritiseerde, en zeide dat hij geloofde zich niet te vergissen, wanneer hij den nieuwen Gezaghebber de verzekering gaf van de medewerking van het volk.

Aan de orde was de begroting voor 1930.

O.a. stelde de Gezaghebber voor een som van f. 200.000 voor het maken van straten en wegen. Want op Aruba is er geen spraak van wegen en straten onderhouden, omdat deze niet besaan, maar van wegen maken.

Dit voorstel verdiende de volle goedkeuring van het publiek, evenzeer als het voorstel voor een gouvernementsapotheek, die dringend noodig is, niet voor het jaar 30, maar onmiddelijk.

Tegen dit laatste punt had de heer EMAN eenig bezwaar.

Ook werd een voorstel gedaan om het Bestuur te verzoeken het salaris van den Voorganger der protestansche gemeente te verhoogen, daar dit in geenen deele toereikend is.

Ten slotte bedankte de Gezaghebber de aanwezige Dames en Heeren voor hunne belangstelling.

**

Een zaak van dringende noodzakelijkheid, vooral bij het steeds grooter wordend aantal vreemdelingen, is de straatverlichting en de politie.

De eerste is volstrekt onvoldoende. Geheele stadsgedeelten, b.v. bij de Kerk, verkeeren in volslagen duisternis. Al plaatste men driemaal zooveel lampen, dan nog zouden de straten van Oranjestad niet voldoende verlicht zijn. Hieruit valt op te maken hoe de toestand thans is.

En wat de politie betreft, ofschoon er eenige verbetering is gekomen, is deze toch nog absoluut onvoldoende om de publieke veiligheid te waarborgen en de publieke orde te handhaven. Herhaaldelijk kwamen er in den laatsten tijd diefstallen voor, terwijl het de politie nog niet is mogen gelukken den dief of dieven te pakken, en een einde te stellen aan dezen toestand van onveiligheid. Wij hopen dat het Bestuur in ernstige overweging moge nemen om zoo spoedig mogelijk ook ons eiland van militaire politie te voorzien.

Vertrek Hr. Ms. „Kortenaer".

Donderdagmiddag nam Hr. Ms. „Kornaer" afscheid van Curaçao, om de reis te aanvaarden naar Suriname, waar men Zondagavond hoopt aan te komen, doch niet voor Maandagmorgen de rivier op te stoomen. Na een verblijf van een dag of tien aldaar, zal men waarschijnlijk naar Trinidad vertrekken, en vandaar over Sta Cruz (Tenerife) naar Nederland terugkeeren.

Wij wenschen Commandant Lagaay, Officieren en bemanning van Hr. Ms. „Kortenaer" van harte een voorspoedige reis en behouden aankomst in het Vaderland, terwijl wij hopen dat zij de aangenaamste herinneringen aan Curaçao met zich hebben meegenomen. Wij en velen met ons hebben de aangenaamste herinneringen aan het verblijf van Hr. Ms. „Kortenaer" alhier.

Th. J. C. Buys. ✠

In het K. W. van 6 Dec. l.l. lazen wij het volgende korte berichtje:

Te Sakaboemi (Java) is in den ouderdom van 62 jaar overleden de heer Th. J. C. Buys, gep. militair apotheker, van het Ned.-Ind. leger.

Dit bericht heeft velen hier op Curaçao smartelijk getroffen. Want gedurende zijn ongeveer 20 jarig verblijf alhier als militair apotheker heeft de heer Buys zich vele vrienden gemaakt, door den adel van zijn karakter, maar vooral ook zich zeer verdienstelijk gemaakt door de opleiding van apothekers.

Om slechts te noemen de heeren R. S. de Lanoy, R. Th. Dania, O. Chapman, D. D. Salas, G. M. Daal, H. v. d. Belt, H. M. Chumaceiro, J. de Jong, M. de Veer Daal en de Eerw Zuster Dymphna, 1ste apothekeres van het St. Elisabeths-gasthuis, terwijl er verschillende van zijn leerlingen nog in de omliggende republieken werkzaam zijn.

De heer Buys is onbetwist de beste militair apotheker geweest die Curaçao ooit gehad heeft en de beste leermeester, die altijd bij zijn leerlingen in hooge vereering is gebleven Dat Curaçao thans zulke goed wetenschappelijk onderlegde apothekers heeft, is aan den heer Buys te danken.

In Juni 1911 vertrok de heer Buys naar Holland en vestigde zich in den Haag. Ruim een jaar geleden na den dood zijner echtgenoote, ging hij naar Indië bij zijn zoon inwonen.

Hij ruste in vrede,

Onze hartelijke deelneming aan zijn beide zoons.

H. v. d. Hoeven.

Gisteren op den dag van 't vertrek van Hr. Ms. „*Kortenaer*" was het juist 25 jaar geleden, dat de heer H. v. d. HOEVEN, gep. loods alhier, met de vorige „*Kortenaer*" hier aankwam.

Goede reis.

Maandag is de Eerw. Frater Superior M. TARCISIUS vergezeld van den Eerw. LUCAS per S.S. „Almelo" naar Holland teruggekeerd.

In zijn gezelschap vertrok ook naar Nederland om er zijn studies te maken aan het instituut Geubels, de jongeling Jules de Windt, zoon van den heer L. de Windt.

Aan allen van harte een voorspoedige reis en aan Jules 't beste succes in zijn studies.

La Charité.

Morgenavond half acht gaat de eerste uitvoering van het melodrama: „*El Poder de la religion*" door de Damestooneelclub „*La Charité*". De Heeren Palm en Martijn, en het korps St. Cecilia zullen de uitvoering opluisteren. De tweede uitvoering is Woensdag, en Zondag 27 dezer de derde. Behalve het melodrama wordt er nog gegeven een „charada" en levende beelden. Toegangskaartjes zijn tegen fl 1. verkrijgbaar bij de Dames leden van „*La Charité*". Veel succes.

Feest van Soeur Gerarda en mej. A. Brown.

Het 40 jarig jubilé dezer onderwijzeressen is schitterend gevierd.

De receptie was druk bezocht.

Ook Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE kwam de beide jubilaressen huldigen. Des namiddags was het binnenplein van 't St. Martinusgesticht geheel gevuld met genoodigden. Na de huldiging door de kleintjes, speelden de kinderen der hoogste klasse het blijspel in 4 bedrijven: „*In hooger sfeeren*." dat zeer veel bijval vond en een luid applaus verwierf. Pastoor KOENEN, die het feest opende met een woord van gelukwensch, sloot dezen huldigingsavond met een hartelijk dankwoord.

In dank ontvangen

van den heer N. MAURICIO DE JONGH Agent der *Bill-Brauerei*, een mooi reclame klokje; de balans van de *Maduro's Bank*, die zich in een gestadigen bloei verheugt.

Zeebeving - Porto Sucre - Venezuela.

Van het S.S. *Commewijne* ontving men hier Donderdag 't volgende radiogram:

„Lagen hedenmorgen te Porto Sucre en namen (maakten) op 7.45 a.m. een aardbeving of liever zeebeving mee. Water liep ver land in. Spoedig kwamen berichten in van Cumaná, dat grootste deel van Cumaná verwoest was. Vele dooden en gewonden. Telegraaf- en telefoonverbindingen verbroken".

Van *La Guayra* ontving men het volgende bericht:

„Geheel Cumana verwoest door een vreeselijke aardbeving. Er heerscht groote ontsteltenis, maar men biedt reeds hulp. Omstreeks 400 gewonden en dooden. Bijna alle huizen verwoest. De aardbeving had plaats heden (17 Januari) om 8 uur a. m.

Onderwijs.

De heer BEEK, hoofd der Hendrikschool, zal 19 Februari per S.S. „Brielle" uit Holland naar hier terugkeeren.

De beide onderwijzeressen, mevr. Rouveroy van Niewaal geb. Peerbolte en mej. Slothouwers zijn verleden week van de Bovenwindsche eilanden hier gearriveerd om met verlof te gaan.

Hollandsche Bank voor West-Indië.

Wij vernemen, dat in de op 22 November jl. te Amsterdam plaats gehad hebbende Algemeene Vergadering van Aandeelhouders dezer instelling de balans en winst- & verlies-rekening over het boekjaar 1927/1928 werden goedgekeurd. Ván de behaalde winst werd, na de noodig geoordeelde voorzieningen en afschrijvingen, f 25,000. aan de statutaire reserve en fl. 25.000 aan de buitengewone reserve toegevoegd, waardoor deze reserves zijn gestegen tot respectievelijk fl. 75.000. en fl. 175.000., totaal fl. 250.000.—, terwijl het dividend werd bepaald op 6% (evenals vorig jaar.)

De balans, waarvan wij een exemplaar ontvingen, wijst o.a. de navolgende posten aan:

gelden van derden fl. 6.576,751 (vorig jaar f. 5,366,582); kas & kassiers fl. 1,418, 753 (vorig jaar f. 1.045,423; te goed bij correspondenten fl. 2.307. 034 (vorig jaar f. 1,088,771); verleende credieten fl. 3,531,054 (vj. f. 3, 331, 058). terwijl het balanstotaal een bedrag bereikte van fl, 8,075.136 (vorig jaar fl. 7,013.782).

Een en ander wijst op een gestadigen bloei en vooruitgang waarmede wij de Hoofddirectie, en den heer Küp, directeur der Holl, Bank v. West-Indië alhier, van harte gelukwenschen terwijl wij onze beste wenschen voor de toekomst eraan toe voegen.

De inrichting van het kantoor op Curaçao werd geheel verbeterd en gemoderniseerd, terwijl het Hoofdkantoor te Amsterdam overging tot den aankoop van het pand Keizersgracht 255 te Amsterdam, waarin het inmiddels, na verbouwing en inrichting naar de moderne eischen, zijne kantoren heeft overgebracht.

Nieuwe dokter.

Tot tijdelijk gouvernements-geneeskundige te Curaçao is benoemd de Heer Dr. BELA VON SZENT-IVANY.

SHELL PRODUCTEN.

PRIJSNOTEERING.

Gasoline ex pomp per gallon	fl.	0,68
Gasoline per blik van 5 gallons	„	3,90
Kerosine per blik van 5 gallons	„	2,75
Mineral turpentine [vervangt terpentijn]per blik van 5 gallons	„	8,50
Smeeroliën :		
„Single Shell" ex pomp per gallon	„	1,55
„Double Shell" ex pomp per gallon	„	2,—
„Triple Shell" ex pomp per gallon		2,50
Cokes per ton	„	15,—
Kero-gasolie, brandstof voor "Delco" installaties enz. per gallon	„	0,34

De levering van „Kero-Gasolie" geschiedt uitsluitend in drums van 80 gallons

CURAÇAOSCHE PETROLEUM INDUSTRIE MAATSCHAPPIJ.

83

Maduro's Bank

Curaçao.

Volgestort Kapitaal en Reserve fls 2.500.000

Koopt en verkoopt wissels,
buitenlandsch bankpapier, coupons,
gemunt goud en zilver.
Neemt gelden á depósito en opent
chequerekeningen met rente-vergoeding.
Verschaft Reiswissels, Credietbrieven,
Circulaire Credietbrieven.
Telegrafische Uitbetalingen.

Safe-loketten Spaarbank.

CURIEL'S BANK.

Willemstad - Curaçao - Ned. West-Indie.

ALLE BANKZAKEN.

Rekening-courant in locaal en vreemd geld.
Deposito's op termijn in locaal en vreemd geld.

Voorschotten en Handelscredieten.

Koop, Verkoop en Incasso van Wissels, Credietbrieven, Coupons en Vreemd Geld tegen voordeelige koersen.
Telegrafische uitbetalingen naar alle werelddeelen.
Reiscredietbrieven en Chéques van de

National City Bank of New-York,

New York City.

Safe-loketten.
Speciale afdeeling voor Incasso's

Afdeeling Spaarkas.

Afdeeling Assurantie.

HORN-LINE.

List of sailings from CURAÇAO to:

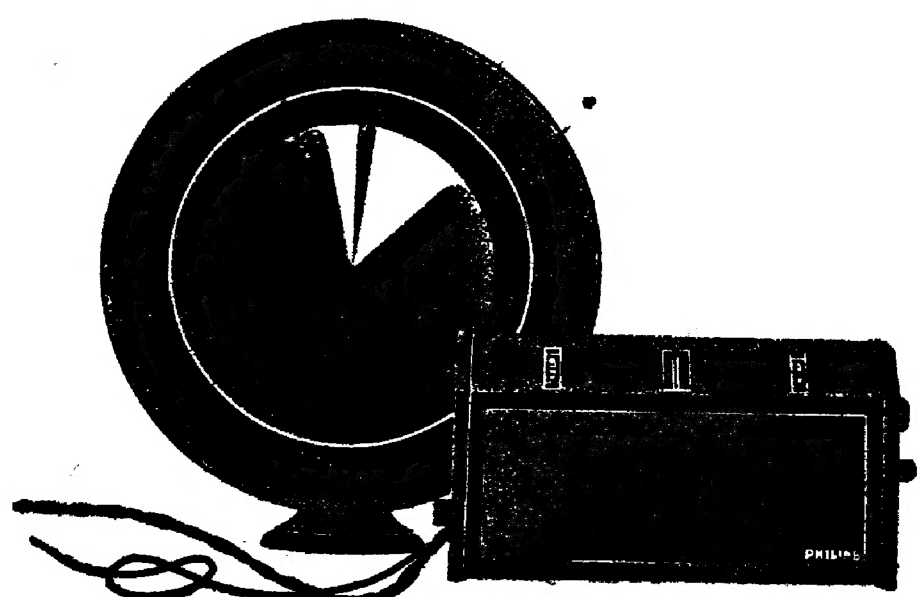
HAMBURG via Pto. Cabello, La Guaira & Trinidad:		PTO. COLOMBIA & CARTAGENA:	
M.S. Heinz Horn	6 January	M.S. Heinz Horn	19 December
M.S. Consul Horn	22 January	M.S. Consul Horn	7 January
M.S. INGRID HORN	3 February	M.S. INGRID HORN	18 January
M.S. Frida Horn	17 February	M.S. Frida Horn	1 February
M.S. MIMI HORN	3 March	M.S. MIMI HORN	15 February
M.S. Heinz Horn	31 March	M.S. Heinz Horn	15 March
M.S. Presidente Gomez	14 April	M.S. Presidente Gomez	28 March
M.S. INGRID HORN	28 April	M.S. INGRID HORN	11 April

SANTA MARTA:		Kingston & Port au Prince, via Jacmel:	
M.S. Heinz Horn	19 December	M.S. Minna Horn	17 December
M.S. Ingrid Horn	18 January	M.S. Henry Horn	25 January
M.S. Mimi Horn	15 February	M.S. Waldtraut Horn	22 February
M.S. Heinz Horn	15 March	M.S. Minna Horn	22 March
M.S. Ingrid Horn	11 April	M.S. Consul Horn	19 April

MARACAIBO: Two monthly rsailings by M.S. „Karibia II".

All ships accept cargo and passengers.

PHILIPS-RADIO.

BRENGT DE WERELD IN UW HUIS!!!!

Vertegenwoordigers: Nederlandsch Indische Gas Maatschappij.
Sub-Agenten: La Vienesa, Otrabanda,
American Bazaar, Punda.

2—2

„SASKA"

De eenige vruchtenlimonade met heele vruchten. Buitengewoon heerlijk van smaak en zeldzaam verfrisschend.

Verkrijgbaar bij

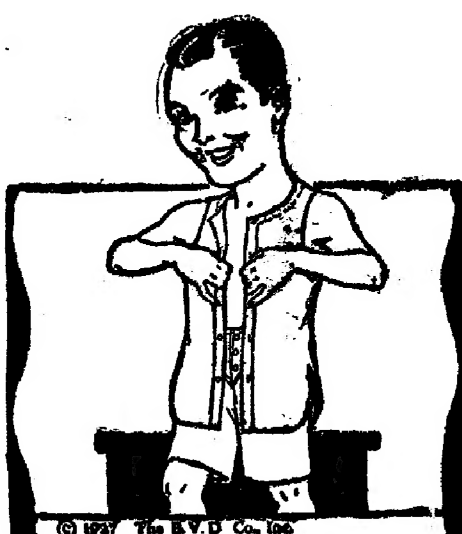
ELLIS & DANIA,
Agenten.

Geen betere whisky te verkrijgen.

MORRIS E. CURIEL & SONS.
Agenten.

6—3

Frisch en Gemakkelijk.

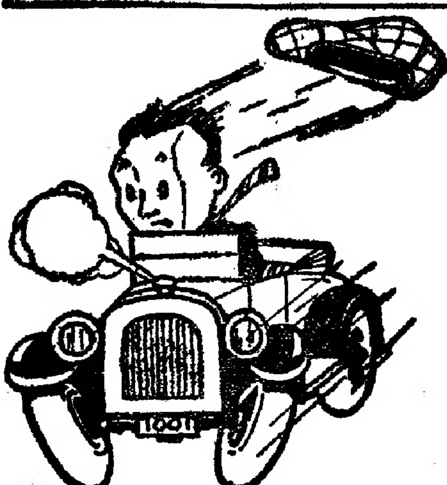
Als jas gesneden **B. V. D.**

Geen uittrekken meer van hemden over het hoofd.

Een model van gemak ondekt door **B. V. D.** vervolmaakt door **B. V. D.** zijn hoogte punt bereikend in „**B. V. D.**" als jas gesneden hemden en knie broeken, omdat ze beter passen, ruimer zitten, [illegible] zijn en langer duren doen ze de menschen uitzitten naar dit rood geweven label.

Wettig gedeponeerd.
The B. V. D. Company, Inc., New York
Sole Makers "B. V. D." Underwear
"NEXT TO MYSELF I LIKE 'B. V. D.' BEST"
Agenten: A. & J. C. Henriquez.

Bowlegged Wheels Make Pigeon-Toed Tires!

When your wheels are out of line you lose thousands of miles of tire service.

Bring the car in, let us check the alignment, inspect the tires for cuts and bruises and make sure you have the right amount of air in them. This service is free.

Firestone
GUM-DIPPED TIRES

SOLE DISTRIBUTORS:
A. D. CAPRILES & Co.
Heerenstraat No. 20.

Sub-dealers.
Galmeyer & Co. Otrabanda.
Galmeyer & Co. Semikok
B. J. Arends Aruba.

MENSING & CO. AGENTEN.

Hamburg-Amerika-Linie.

NEXT SAILINGS (Subject to Changes) **FROM CURACAO TO:**

Passenger-Ship:	Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal, Port Limon & Pto. Barrios:	Pto. Cabello, La Guayra, Trinidad, PLYMOUTH, (eventually) CHERBOURG), AMSTERDAM & HAMBURG.
M. S. „Orinoco"		Nov. 6—7.
*) SS. Rugia		Nov. 22—23.
*) SS. Teutonia	Nov. 13—14.	Dec. 20—21.
*) SS. Galicia	Dec. 11—12.	Jan. 16—17. 1929
M. S. „Orinoco"	Dec. 20—21.	Jan. 1—2.
*) SS. Grunewald	Jan. 8—9. 1929	Febr. 13—14.
M. S. Magdalena	Jan. 17—18.	Jan. 29—30.
*) SS. Rugia	Febr. 5—6	Mar. 14—15.
MS. Orinoco	Febr. 14—15.	Febr. 26—27.
*) SS. Teutonia	Mar. 5—6.	Apr. 11—12.
M.S .Magdalena	Mar. 14—15.	Mar. 26—27.
*) SS. Galicia	Apr. 2—3.	May. 9—10.
MS. Orinoco	Apr. 11—12.	Apr. 23—24.
*) Grunewald	Apr. 30—May 1.	Jun. 5—6.
MS. Magdalena	May. 9—10.	May. 21—22.
*) SS. Rugia	May. 28—29.	July. 3—4.
MS. Orinoco	June. 6—7.	Jun. 18—19.

Steamers marked *) call at MEXICO from Pto. Barrios, returning via same port and Westindian Ports to Europe, but not touching in Cherbourg.

All the above vessels carry Passengers and Freight.

The Steamers „TEUTONIA", „RUGIA" & „GALICIA" have FIRST and THIRD CLASS accomodation. SS. „GRUNEWALD" has ONLY FIRST CLASS accomodation.

The New Twin Screw Motor-Ships „ORINOCO", and „MAGDALENA" have FIRST-INTERMEDIATE and THIRD CLASS accomodation.

APOTHEEK
"Botica Nacional"

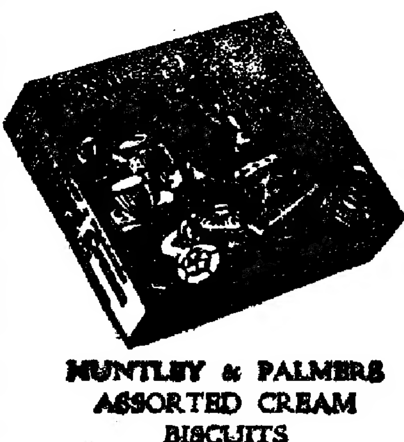
van EDMUND JACOBSEN, Apotheker

AMERICAN DRUGSTORE ENGLISH PHARMACY
Breedestraat, Otrabanda Telefon No. 256

Spoedige aflevering van Recepten
Patentmedicijnen en Chemicalien
Drogerijen Parfumes en Zeepen
Wijnen en Likeuren
Alle Foto-artikelen
Allerlei Soorten van
Chocolade, Suikerwaren, en Koekjes
Sigaren en Sigaretten Sodawater en Limonade

VLUGGE BEDIENING OOK AAN HUIS BEZORGEN.

VRAAG STEEDS

om de heerlijke beschuiten van
Huntley & Palmers
bekend over de geheele wereld
om hun onovertroffen kwaliteit.
Agent: A. B. W. LIEDER.

26—11

Compañia Trasatlántica

El Vapor

„LEGAZPI"

se espera del Pacifico via Colon y Pto Colombia el **25 de Enero 1929** y seguirá el mismo dia para Pto. Cabello, La Guaira, San Juan, Tenerife, Cadiz y Barcelona.

El vapor

„JUAN SEBASTIAN ELCANO"

se espera el **7 de Febrero 1929** de Europa via Pto. Rico y Venezuela y seguirá el mismo dia para Pto Colombia y Colon.

Ambos vapores aceptan carga y pasajeros.

Los Agentes.
S. E. L. MADURO & SONS.

MENSING & Co Agenten.

MENSING & Co. Vertegenwoordigers